

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: . . . . .
Vidéken: . . . . .
Egy óra . . . . . I kor. Egy óra . . . I kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "

Felolós szerkesztő:
HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 49. szám.

A Justh-párt programja.

Debreczen, április 28.

Obstrukció mint választási program, sőt mint egyetlen választási program-pont, mindenestre különös és talán egyedülálló jelenség a magyar alkotmányosság és az európai parlamentarizmus történetében. Azzal állani a választók elé: választások megengedem, mert én obstruálni fogok, nagyon különös kívánság és nehéz elképzelni azt a polgártársat, akit a jelölt urnak ez a fogadkozása valami nagyon lelkesítene. A népképviselői alkotmánynak végre is az volna a célja, hogy a népképviselők a nép és az ország érdekében dolgozzanak. Törvényeket hozzanak és ellenőrizzék a közszolgálatot. Akinek erre a munkára se hajlama, se képessége, az talán helyesebben teszi, ha egyszerűen — kívül marad.

Justh Gyula, mint egy országos párt vezére hirdeti ezt az obstrukciót és bocsássa meg nekünk a képviselőház egykori elnöke, ha egész ártatlanul megkérdezzük tőle, hogy ki és mi ellen akar obstruálni. Mert így is nagyon általánosságban hangzik. Obstruálni lehet például valamely törvényjavaslat ellen, ha a kisebbség úgy gondolja, hogy ennek a törvényjavaslatnak törvényerőre való emelkedését minden áron megakarja

akadályozni. De vajjon melyek lesznek azok a törvényjavaslatok?

Arra is tudunk példát, hogy a kisebbség annyira elégedetlen volt valamely kormányzat működésével, hogy a költségvetési törvény elfogadását is megakadályozta, csak hogy a kormánytól szabaduljon. S így lett a magyar alkotmányos életben visszatérő, sőt állandó jelenség az ex-lex-állapot. Azokat az okokat, melyek ezeket a súlyos alkotmányjogi állapotokat előidézték, most nem akarjuk feszegetni. De arra viszont igazán nem lehetünk elkészülve, hogy akadjon egy párt, mely egy választási hadjáratban a törvénykivüli állapotnak állandóságát hirdesse. Mert mit jelent a parlament összeülése előtt az obstrukció hirdetése egyebet, mint azt, hogy a törvénykivüliséget, amelyet még az előző kormány alatt ugyancsak Justh Gyula és pártja idézett elő, az ideiglenességből teljesen kivételtel, állandó intézménnyé fejlessze?

Megkérdézhetnők Justh Gyulától, hogy vajjon obstrukciós programját miképpen kívánja összeegyeztetni az önálló banknak 1911. január elsejére való felállításával? Ha a képviselőház egybeülése után nyomban obstruálni kezd és ha Justh Gyula politikája érvényesül, miképpen tudja e rövid idő alatt az önálló bankot megalkotni? Ugy tudjuk, a függetlenségi és 48-as párt az általános

egyenlő választójog megalkotását is emlegeti mellesleg. Vajjon ezt a nevezetes reformot miképpen véli az obstrukcióval megalkotni? De úgy gondoljuk, ezek felesleges kérdések. A magyar Bismarck annyit mindenestre megtanult elődjétől, hogy a következetesség nem emberi tulajdonság. Még nem rég a többség jogán reklamáta a hatalmat. Aztán a nemzeti akarat nevében a bankot január 1-ére. Később az általános egyenlő választójogot. Ezek mind elmúlt dolgok, elhasznált fegyverek. Most vadonatújra köszörült szabályát villogtat: a kisebbség jogát, az obstrukciót.

Obstrukció kell a magyarnak. Kétségkívül azért, mert akkor csak az fizet adót, aki akar. Hogy erre Istenben boldogult Csatár Zsiga nem jött rá! Mert ő még a kettős könyvelést akarta eltörölni, hogy kevesebb legyen az adó. Hogy nem jutott eszébe, hogy az obstrukció meg az ex-lex még ennél is többet ér, mert akkor egyáltalában nem kell adót fizetni. Igaz, hogy Csatár Zsiga nem volt pártvezér, a mi kétségkívül korának elmaradottságát jelenti. Ma ekkora bölcsességgel sokkal nagyobb szerepe volna a közéletben.

Igazán nehéz objektív véleményt alkotni Justh kegyelmes ur mostani szerepléséről. Ha az obstrukció hirdetése egyszerű kortesfogás volna, melylyel naiv és hiszékeny választókat akar törbe ejteni, még hagyján. De ezuttal egy or-

A halotti lepel.

Írta: Louis Frederle Sauvage.

— Azt mondd, hogy vicomtessé az illető? Na, annál nagyobb öröm lesz nála dolgozni.

De Dodor mormogott. Ő az egyenlőség híve volt, mert valamelyik nagyapja a Basville bevételénél szorgoskodott. Meglőkte Frisét.

— Fogd be a szádat! Mindjárt az ajtóhoz érünk.

A kis erdőben egy árnyékba fult fasonon haladtak végig, amelyet mindketten jól ismertek. Nappal ez egy kellemes, szép út volt a Vincennes felé vezetett, éjszaka azonban nem tanácsos erre járni. De ha az ember az „üzletben” van, akkor nem félti a börtört. Dodor magával hozta a feszítővasát, álkulcsait és a többi, a betöréshöz szükséges kellékeket. Egy hónapja tervezte már, hogy az öreg asszonyt kirabolja s mindenre gondolt előre. Könnyű és kellemes munka lesz ez. A ház az utcára nézett, de a háta mögött zöldes kert terült el s annak kőfala az erdőhöz támaszkodott. És annyira ment a birtokosok előzékenysége, hogy ebbe a falba egy ajtót is vágatott. A szűtte ajtót benyomni nem lesz nehéz dolog.

„Add ide a Gothat” — így nevezték az

öreg asszonyt a társaságban merev tartásáért és arisztokratikus elítélteleiért — egyedül lakott. Fősvényesége Saint-Mandéig híres volt. Két souért tejet, két souért kenyeret s ugyan annyit heringet vásárolt magának naponta s még hozzá ez az utóbbi nem is volt mindig friss. Minden szakácsnéja összeveszett vele. Megkoppasztotta volna a gilisztát is.

Pedig tíz év alatt két nagy örökséget kapott s a kékhasu bankokat Isten tudja miféle rejték helyen tartotta. Hát még a kuponok! Egyik cselédje azt állította, hogy egy istentelenül hosszú harisnyába rakja a kincseit.

... A két jómadár átugrott a kerítés falán s bejutott így a kertbe, ajtónyitogatás nélkül. Minden nyugodt és csendes volt. Dodor a fal alatt leült a földre.

— Na most — mondta — tömd meg magadat! Aztán majd megmondom, nekem mi van!

Frisé morogva távozott. A kavics csikorgott a lába alatt s az árnyékot tulságos feketének látta, jobb szeretett volna világosan dolgozni először. Az olyan veszedelem, amit lát az ember, nem olyan rettenetes, mint amelyet bizonytalanul csak érez. Megbotlott egy locsolóban s szitkozódni kezdett. Nahát, nem disznóság ez? Hátrált s most meg egy melegágyba lépett. Az üveg betört.

Valahol egy kutya vonítani kezdett. Frisé mozdulatlanul maradt helyén. Egy ablak zsalugátereit közül világosság szűrődött ki hozzá. Nincs más mit tennie, minthogy visszatérjen. Ezek az öregek nagyon óvatosak. Ki tudja? Még a kevésbé tapasztaltaknak is ezer módjuk van arra, hogy az apacsok ellen védekezzenek. Visszatélt indult. Szinte megdermedt a rémülettől, mikor beleütközött egy emberbe.

— No, no — szólt Dodor. — Utánad jöttem, hogy megnézzem, talán odagyökerezett a lábod?

Frisé a világos ablakra mutatott. A másik vállat vont. Nem azért jöttek ide, hogy keresztbefont karokkal álljanak. Közelebb ment, de semmi gyanusát sem vett észre. A kutya hangosabban vonított.

— Ez nem természetes! — mormogta Frisé.

Dodor meghuzta a kabátja ujját. Meghajolva siklottak a perronig. Az ajtózár nem alit soká ellent. Egy hosszú folyosó nyílt előttük, melynek végéből vörösen világított egy szoba. Frisé mind az a nesz, mely a csendet kitölti, rémületbe ejtette. A két bűncsentes selymes léptekkel közeledett s besiklottak a szobába. És amit ott láttak, az egy pillanatra megbénította őket.

A vicomtessé a ravatalon feküdt s testét egy lyukas lepel borította. Mellére egy

Két korona egy kilogramm legfinnabb tea-sütemény,

amelynek eddig négy korona volt az ára. A lényeges áresökkenésnek az a magyarázata, hogy a szezonból a rossz teázási idők miatt kimaradt. Kapható a

Gőzcukorka-gyár
Piacz-utczal raktárában, (Tisza-ház.)

szagos párt választási programjáról van szó és ennek a pártnak a múlt országgyűlésen relatív többsége volt. A párt vezére ma is azt hirdeti, hogy övé lesz a többség, olyan ellenállhatatlannak hiszi az obstrukció csahos varázsát. Az az elementáris komikum, amely ebben a hadjáratban megnyilatkozik, (törpül az a mélységes felháborodással szemben, mely ezt a végzetes és gyászos szereplést kíséri. Nincs az az önző pártérdek, mely feledtetni tudná, hogy melyhez a nemzet nagy rétegei annyi reményt, illuziót fűztek, mint juthatott a párt vezetőinek és tagjainak hatalomértsége, politikai iskolázatlansága és tehetetlensége folytán a veszedelmes züllesztésnek ebbe a szegyenletes állapotába.

Vigasztaló, hogy a Justh-párt tagjai sorra jelentik be tiltakozásukat a tehetetlen kétségbeesés eme politikája ellen. Éber Antal Kassán például egyenesen szembe fordult vezérével ebben a kérdésben. De az obstrukciónak, mint választási programnak hirdetésére talán szükség, hogy a választók és a majdan összeülő képviselőház nagy többsége pártkülönbség nélkül ismerjék fel, hogy végre elérkezett az obstrukcióval való végleges leszámolásnak ideje. Bármint gondolkodjék valaki a fizikai és technikai obstrukción, olyan józan választó és képviselő nem akad ebben az országban, hogy a költségvetés nélküli kormányzást, a törvényhozás alkotó és ellenőrző munkájának örökös megbénítását állandósítani kívánja. A jövő országgyűlésen tehát két irány kerül egymással szembe. Az állandó obstrukció iránya az egyik, a parlament munkaképességének biztosítása a másik. E két irány között választani kell.

Bosznia képviselőket választ. Közleg a választások napja. A zsidók kuriájára egy mandátum jut, melyre egyhangulag Salom Józsuát választották meg. A katolikusok kuriájában egyetlenleg támadt a horvátokkal. Most kompromisszum jött létre és kölcsönösen megállapodtak a horvátokkal jelöltjeikben.

keresztet tettek. Mellette egy kis asztalon két gyertya égett s egy üvegüstben két szál barka állt. Frisé elkormányodott, elfordult és levette a sapáját.

— Édes Istenem! mormogta. — Halálom napjáig vissza fogok emlékezni az első kísérletemre.

Bátorsága teljesen elhagyta. Dodor megvetően pillantott rá s a zsián félíg lehunyott pillák alól hosszán nézett a hullára. Majd egyszerre megragadta a cioubarkát és befeckendezte vele a halottat. Mintha megrázódott volna. A bandita felkacagott. Igazán nagyszerű tréfa! De az öreg majmokat nem lehet már arra tanítani, hogy új fiótort vágjanak.

— Előre hé, vén csoroszlya! — kiáltott rá a halottra. — Sürgős a dolgunk! Meg kell mondanod egy ketőre, hol rotnad a kincsed? Egy halottu lepel es két gyertyaszál még nem elég ahhoz, hogy engemet megtéveszsen:

A halott nem mozdult. A bandita felkapta az egyik gyertyát s leemelve a leplet a halott arcáról, úgy tett, mintha meg akarná azt gyújtani. De a halott egy mozdulattal eltolta őt magától s hirtelen felemelkedve helyén, védekező állásba vágta magát s a remülettől kitágult szemekkel dadogta:

— Uram, jó uram, konyorúljenek meg rajtam!

— Nini, szólt Dodor — most már feltámadunk, mint Jezus Krisztus! B. szeljük

A miniszterelnök a királynál.

Az országgyűlés összehívása.

Képviselőválasztási mozgalmak.

A magyar politikai világ figyelmébe a mai napon *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnök kihallgatása felé irányult, amely ma délben ment végbe a bécsi Hofburgban. Ezen az audiencián tette meg előterjesztéseit a miniszterelnök az uralkodónak a választásokra vonatkozó intézkedésekről s a király hír szerint *aláírta az új országgyűlés összehívásáról szóló kéziratot.* A felhivatalos jelentés nem közöl annyit, csupán azt mondja, hogy a miniszterelnök referált a királynak a választási mozgalmakról.

A politika eseményeiről szóló távirati tudósításaink itt következnek:

Khuen Héderváry a királynál.

Bécsből táviratozzák: *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnök ma reggel 9 órakor titkárával, *Bárczy István* dr. a Semmeringről ideérkezett. A miniszterelnök jó színdben van és ismerőseinek jókedvűen mondta, hogy kitűnően éri magát. Dél előtt a Magyar Házban *Vértessy Géza* államtitkárral és *Révy Ferenc* miniszteri tanáccsal a felség személye körüli miniszterium folyó ügyeit látta el.

Délben 12 órakor sietve frakkot öltött a miniszterelnök és a *Burgba* ment kihallgatásra a királyhoz. A miniszterelnök audienciája másfél óra hosszágú tartott. Délután fél 2 órakor hagyta el *Khuen-Héderváry* gróf a király dolgozószobáját és a külügyminisztériumba ment, ahol *Aehrenthal* gróf: külügyminiszteri látogatta meg.

Mint illetékes helyről eredő tudósítások jelentik, a miniszterelnök a választási mozgalmakról tett jelentést a királynak a mai audiencián. Arra a kérdésre, hogy a király budapesti utazásának időpontja meg van-e már állapítva, a miniszterelnök ezt felelte:

— Az utazás napja még nincs pontosan megállapítva, csak annyi bizonyos, hogy

csak mentől kevesebbet, de annál okosabban. Hol van az a bizonyos harisnya?

Frisének tatva maradt a szája a gyönyörködéstől. Micsoda ember ez a Dodor! A szerencsétlen asszony panaszkodva sirt, feje ide-oda ingott.

— A harisnyát! — kiáltotta Dodor erősebb hangon. — Vagy pedig vigyazz a fejedre!

Kalapácsát fenyegető mozdulattal emelte fel s a szegény öreg csaknem fuldokolt a remülettől. Zsugorisága és élnivágyása nehézsárára keltek lelkében.

— Bavegessen? — kérdezte Frisé szölgálatkészen.

Óriás kezeit az öreg nyaka felé nyújtotta: ez talán szóra hozza. Az öreg felsikoltott és hátralökte magát. De a Frisé nagy kezei, mint a p-és szoritották a nyakát. Tul-ságosan megijesztette. Kibontakozott a szoritásból s fuldokolva nekiesett a falnak. Fogai összevagdtek, torokból hörgés tört elő.

— Beszélj, vagy...

Kinyitotta a száját, de egyszerre már nem volt lélek benne. Nyaka megnyult, karjai a levegőbe emelkedtek.

— Beste varangy! — kiáltotta Dodor, — hát éppen most kell neki meghalni!

És Dodornak igaza volt. A kitégult szemek lassan megüvegesedtek. Az öreg, sovány test pedig visszacsúszott a terítőre. De vajjon hol lelkét lát most meg a harisnyát? Előbb az agy színtjét keresie ki, de

a király május 7-ére következő valamelyik nap jön Budapestre.

Bécs, április 28. *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnök *Tomasics Miklós* horvát bánnal, aki vele jött Bécsbe a Semmeringről, ma délután az öt óras vonattal Budapestre utazott.

Hazai miniszter Bécsben.

Bécs, április 28. *Hazai Samu* honvédelmi miniszter ma reggel fél hét órakor Bécsbe érkezett, ahol a katonai ügyek dolgában folytat tanácskozásokat. Tárgyalásainak egyik legfontosabb ügye — hír szerint — az ágyugyár kérdése.

Temesmegye bizalmat szavaz a kormánynak.

Temesvárról táviratozzák: Temesmegye állandó választmánya ma délelőtt *Joanovich Sándor* főispán einöklete alatt ülést tartott, melyen a kormány kinevezését tudató miniszterelnöki leiratot tárgyalták. Az állandó választmány azt javasolja a törvényhatósági bizottság közgyűlésének, hogy a miniszterelnök leiratát vegye tudomásul és mondja ki, hogy bizalommal viseltetik a kormány iránt és reméli, hogy a kormány működése hasznos és áldásos lesz az országra.

Angol programbeszéd Magyarországon

E történetet mindenki megérti, mert mindenki ismeri a felsőmagyarországi tótok vándorszokását. Darák tótjaink lemennak az Alföldre, átmennek Amerikába s onnan küldik haza a dolárokat előre, azután ők maguk jönnek vissza, ott hon birtokot vásárolnak s úgy élnek, mint azelőtt. Csak angolul tudtak meg.

Lévay Lajos báró, a magyar nemzeti munkapárt kitűnő tagja, hivatalos jelöltje a csaczi kerületben a nemzeti munkapártnak, *Lévay báró* utrakelt s végigjárta kerülete falvait, amelyek a tót nyelvtan, er kellő közepéa feküsznek.

Körútjában e hó 25-én eljutott *Zakopcsébe* s ott az egybegyűlt tótok előtt elmondta programbeszédét. A választók nagy része tisztelettel, de meglehetősen tartózkodással hallgatta a magyar beszédet s a végén lanyhán éljeneztek.

Feltűnt ez *Lévay Lajos* bárónak s

nem találtak semmit Dodor azonban nem tagított. Frisé készeégesen segített neki, hogy elfelejttesse előbbi ügytelenségét, de az új-jai remegtek. Majd a szekrényre került a sor. Hiába. Végül Dodor a kályhalyukból húzott ki egy zsakformát s kinyitva kötelékeit, kiürítette tartalmát a szoba egyetlen asztalára. Csupa *Louis d'or* volt benne s mindenik külön külön selyempapírosba göngyölgetve, mint valami mütárgy. Frisé megjegyezte:

— Menjünk! Később is osztozhatunk. Megtömték zsebeiket.

— Az Istenét! — mormogta Dodor. — Végre is ráakadtunk. És most előre!

A szalmazsákot visszatette a helyére s a halottat szépen ráhelyezte a ravatalra. A kereszt nem sokat ért, azt otthagya a mel-lén. Most már visszatérhetek és igazán detektiv legyen az a talpán, aki rájöhetne arra, milyen szerepük volt kettőjüknek ebben a halálesetben.

Az ajtót bezárták maguk után s Dodor nevetve jegyezte meg társának:

— Mennyi bűnének kellett lenni a vén bestiának, ha elmerte játszani a halál komédiáját, hetven esztendőskorában.

De Frisé nem felelt. Még most is vacogott a foga. És a kutya kíséretetles vonítása tovább folytatódott az éjszakában...

megkérdezte a közelállótól, hogy mi nem tetszett a beszédben. Az egyik tört magyar sággal magyarázta, hogy nem értették meg azt, amit Lévy mondott.

— Hogy-hogy nem értették meg? — kérdezte a báró.

Ekkor egy Amerikából hazatért választó nagy tisztelettel, de tört magyarsággal azt felelte:

— Mert nem tudunk magyarul! Az egész falu Amerikában járt s ott bizony csak angolul tanult meg. Ha tehát tud a nagyságos ur angolul, akkor *speak english!* (Beszéljen angolul.)

Lévy Lajos báró, aki félig angol ember, tökéletesen beszél angolul s akinek angol nő a felesége is, egy pillanatra meplepődött, aztán újból felállott az emelvényre s most már *tiszta angol nyelven* újra elmondta programját elejétől végig. Óriási hatása volt a beszédnek s a mikor befejezte, a választók lelkesülten köréje sereglettek s tombolva kiáltottak:

— *Hurrah for Lévy!*

Lévy Lajos báróval szemben ezek után nagyon nehéz helyzete lesz a csacai kerületben az ellenjelöltnek, mert angol programbeszédre nem sok politikuskunk vállalkozhat derék tétjaink között.

Választási mozgalmak.

Pozsony. Hieronymi Károly kereskedelmiügyi miniszter, az első kerület képviselőjelöltje, május hó 10-én érkezik ide és 12-én mond programbeszédet. A kereskedelmiügyi miniszter május hó 11-én megtekintti a pozsonyi gyárakat, a postaépület építését és a városi műveket.

Lugos. A nemzeti munkapárt Plósz Sándor volt igazságügyminisztert jelölte. **Törökbaese** A munkapártnak két jelöltje van: **Bogdán Zsivó** és **Rankovics Szilárd**. A nemzetiségek is két jelöltet lépnek fel.

Zichyfalva. Obicsán Lázár fellépett demokráta parasztprogrammal.

Pancsova. Dániel Ernő báró, a nemzeti munkapárt jelöltje egyedül áll, mivel Gráber László dr. Justh-párti visszalépett.

Csákova. Eddig három jelöltje van: **Manaszy Gyula** báró és **Dési Géza** budapesti ügyvéd, mindkettő munkapárti, továbbá **Dobroszláv Péter** Justh-párti.

Békéscsaba. A munkapárt Kazy József államtitkárát jelölte. Kazy táviratilag tudatta, hogy nem fogadja el a jelöltséget, mire **Jeszenszky Sándornak** ajánlották fel, aki azonban **Bernáth István** volt alkotmánypárti képviselőt ajánlotta agrárprogrammal. **Bernáth** a jelöltséget elfogadta. Altitóltag **Tágányi Sándor** is fellép munkapárti programmal.

Békés. **Ivánka Imre** Kossuth-párti, aki mult héten visszalépett, megint fellépett. Ellenjelöltje **Kecskeméthy Ferenc**, Justh-párti.

Gyoma. **Fábry Károly** ellen **Krieszhaber** szocialista lépett fel. Nagy pártja van.

Gyöngyöspataj. **Balasovics** Ödön Kossuth-párti visszalépett és így **ifj. Erdélyi Sándor** munkapárti jelölt áll szemben **Csépány Géza** Justh-pártival. Erdélyi most járja be kerülete közseit.

Poroszló. **Malatinszky György** Kossuth-pártival szemben **Fülöp Zoltán** tiszafüredi fészolgabíró lép fel munkapárti programmal.

Pétervásárhely. **Keglevich György** gróf munkapárti az egyedüli jelölt.

Sátorajaujhely. **Kazy József** földmívelési államtitkár, a sátorajaujhelyi nemzeti munkapárti jelöltje tegnap reggel ideérkezett, hogy bejárja a kerület kisebb községeit. Az államtitkár május 8-án mond programbeszédet, amely alkalomra **Tisza István** gróf is Ujhelybe érkezik.

Rudolfsnádon tegnap megalakult a nemzeti munkapárt. Egyhangulag kimon-

dották, hogy **Popovics V. István** jelöltségét támogatják.

Lippán tegnap alakult meg a nemzeti munkapárt. Jelöltje **Niamesny Mihály** dr. fővárosi ügyvéd.

A III. kerületi Nemzeti Munkapárt választási pártirodái

a következő helyeken állítottak fel:

1. A **Kossuth-utcai** választók részére: **Royal-szálloda**

2. A **Varga utcai** választók részére a **Frohner-szálloda cukrászterme**

ahol mindenre felvilágosítással minden nap délután 5 órától 7 óráig készséggel szolgál a párt intéző-bizottsága.

A máramarosszigeti végrendelet hamisítás.

A Kuria ítélete.

Máramarossziget városának több mint negyven éven át **Pragmann Sándor**, egy különcödő, zsigori életmódot folytatott aglegény volt a főpénztáros, aki 1908 március 21-én meghalt. A haláleset felvétele után jelentkezett a máramarosszigeti járásbírósnál **Pragmann** egyik rokona, **Goldstein Herschné**, szül. **Mendelovics Eszter** és bejelentette, hogy az elhunyt vagyonának tetemes részét ő reá hagyta. Több tarut is jelentett be, akik előtt a főpénztáros szóbeli végrendeletet tett.

A járásbírósnak a tanukat 1908. május 25-én ki is halgatta, amikor is a tanuk eskü alatt vallották, hogy 1907. év karácsony előtti hetében **Pragmann** felszólította őket a vásártéren, hogy menjenek vele, mert végrendeletet akar. Föl is mentek **Goldstein** végrendeletéhez, akinél **Pragmann** olyan szóbeli végrendeletet tett, hogy a Magyar-utcai házáat, butorait és értékpapirjait mintegy 70,000 korona értékben **Goldstein Herschné**re hagyományozza, másik házáat pedig **Mendelovics Hersch** gyermekeinek hagyja.

1909. év elején **Seninger** testvérek bejelentést tettek a bíróságnál, hogy **Pragmann** nem tett szóbeli végrendeletet, mert az ő birtokukban van egy régebbi keletű végrendelete. A bíróság ekkor megindította a vizsgálatot és megállapította, hogy **Pragmann** ha'áa előtt 32 évvel csakugyan tett furcsa írásbeli végrendeletet, amelyben **Taploncai** és **krisofalusi keresztyén családokra** hagyományozza összes vagyonát. Ez a végrendelet, bár ezelőtt 32 évvel készült, mind-azideig megdöntve nem lett. Egyébként is kiderült, hogy **Pragmann** nem élt jó lábon a zsidó rokonaival és hogy többször említette barátai előtt, hogy ezeknek nem hagyja pénzt, hanem inkább jótékony célokra és keresztyén barátai részére. Kiderült, hogy nagy ellenmondás van az egyes tanuk vallomásai között, továbbá, hogy **Pragmann** 250 korona értékű hegedűjét **Goldstein Herschné** elvitt; és amikor azt a hagyatéki eljárás folyamán visszakérték tőle, egy értéktelen, rossz hegedűt csempészett be helyette.

A máramarosszigeti törvényszék **Goldstein Herschnét** hamis tanúvá váló felbujtás miatt 2 évi börtönre és ezer korona pénzbüntetésre, **Mendlovics Abrahamot** három havi fogházra, **Tub Abrahamot** négy havi fogházra, **Mendelovics Merscht**, **Rosner Józsefet**, **Junker Struhlt** és **Sztahn Vaszielt** hat-hat hónapi börtönre ítélte.

A debreceni királyi ítélőtábla némi módosítással helybenhagyta az elsőfoku bíróság ítéletét.

Tegnap írgyalta a Kuria ezt a bűnügyet és büntésnek mondta ki **Goldstein Herschnét** a sikkasztásban és többrendbeli hamis tanúzára való felbujtásban és az alsóbíróság ítéletét helybenhagyta.

Debreczeniek a Tátrában.

A pünkösdi kirándulás programja.

A pünkösdi ünnepeket a **Debreczeni Tornaegyesület** évek óta kisebb-nagyobb kirándulásokra használja fel. Városi ember nehezen mozdul ugyan, de aki egyszer részt vett ilyen vagy más utban, állandó híve lett a sok élvezettel kecsegtető és hazánk legszebb részeire irányuló vállalkozásoknak.

A Tornaegyesület néhány év alatt sorra meglátogatta a Tisza forrását, a révi cseppkőbarlangot, Nagybánya és Felsőbánya vidékét, a dobsinai jégbarlangot, Kassa városát, a Magas Tátrában a c. orbai és poprádi tavat, a tarpataki vízeséseket és az óttavat. Ez évben a dobsinai jégbarlang, a sztracsenai völgy, Tátrafűred, a felkai völgy és a Lengyel nyereg van tervbe véve. Ez utóbbi a legalacsonyabb átjárók egyike a Tátra északi oldalára és gyönyörű betekintést enged a hegyek belsejébe, ahol még nyáron is csupa jég és hó minden szakadék. Az ut többi részéről mindenki hallott meg olvasott, főleg a legszebb kocsitúrók nevezhető sztracsenai völgyről és a jégbarlangról, ahol évek óta minden nyáron nagyszabású korszolyaünnepélyt rendeznek.

A Tornaegyesület a tervezett utra pünköszt szombatján este indul s kedden reggel tér vissza Debreczenbe. Összes költség körülbelül 30 korona. Jelentkezéseket elfogad elfogad május 3-ig a tornaegyesület ügyvivő elnöke, **Horvay Róbert** dr., aki a társaságot vezeti. Részt vehetnek a kirándulásban nők is. A jelzett határnapig 10 korona előleg is fizetendő kocsiköltségre. Részletes tervezet néhány nap mulva adható.

Óriási katasztrófák.

187 utas hullámsírban.

Eltemetett bányamunkások.

Két borzalmas katasztrófáról, ember-tömegek rémes haláláról ad hirt a táviró. Az egyik katasztrófa az amerikai vizeken történt, ahol egy nagy hajó súlydelt el egész személyzetével. A másik tömegszerencsétlenség angol földön játszódott le, ahol ötszáz bányamunkás van elzárva a világtól. A két rettenetes eseményről ezek a táviratok beszélnek:

Az „Auróra” elsüllyedt.

London, április 28. S. Johnsból (New Founland) jelentik: Egy halászbárka érkezett azzal a hírrel, hogy nyílt tengeren egy nagy gözös a hatalmas viharban elmerült. A gözhajó neve **Auróra** és 187 utas vészelt oda. A hír még megerősítésre szorul.

Newyork, április 28. Szükszavu távirat érkezett a révkapitánysághoz St. Johnsból, hogy az **Auróra** gözhajó New-Fundland partvidékén egész személyzetével és 187 utasával elsüllyedt. Az itteni révkapitány nem adott hitelt a hírnak és táviratozott Halifaxba, ahová egy **Auróra** nevű amerikai gözös uton volt. Onnan az a válasz jött, hogy a Newfoundlandi rémhirt már ott is tudják. A Beothic halászhajó kapitányától kapták a jelentést. A New-York Herald távirda szerint az **Auróra** egy uszó jéghegygyel ütközött össze és ez okozta a katasztrófát.

Bennrekedt ötszáz bányász.

London, április 28. A Jyngted-köszénbánya legmélyebb tárnájába beszorult ötszáz bányász és már másodnapja nem tud kiszabadulni, mert a villamosvezeték leszakadt és két hatalmas vasuti vagon

szinültig megrakodva szénnel felborult és elszárja a száda torkolatát. A bennszorult bányászok vészelt sem tudtak adni, mivel az egész telepen elromlott a villamosvezeték. Csak akkor vették észre odafönn a bajt, mikor a felváltás ideje elkövetkezett. — A mentés munkájához csatlakoztak messzeeső bányák alkalmazottai, akik most éjjel-nappal dolgoznak társaik kiszabadításán. Áttörök a bezárt tárná vastag falát, hogy egy szomszédos tárnán át juthasson a föld színére a mélységbe szorult ötszáz ember.

A csörömpölő divat.

*

Az a sokféleség, amelybe a női divat most szerteágazik, nem engedheti meg, hogy határozott stíusról beszéljünk.

Minden szezon meghozza az új, vagy legalább is felületesen szemlélve, újnak látszó alapeszméket, amelyeket a szabás művészei az ő fantasztikus alkotásaikban többé-kevésbé követni igyekeznek.

Az idei tavasz kezdetekor — hogy milyen volt ez a kezdet, arról ne is szóljunk — holmi hangsúlyozott egyszerűségről beszéltek. Bizonyos, hogy az a jó izlésnek emlegetett valami általában ellenkezett a gazdag puccoskodással, de szinte már a következő pillanatban olyan öltözékeknek kedvezett, amelyek annyira messze vannak az egyszerűség fogalmától, mint ide hat hét.

Hát lássuk csak a legfurcsább példákat. Egy párisi ruha, amelyből a magyar nők közé alig egy-kettő került el még, a benne díszelgő elegáns hölgyeket tartás tekintetében is a spanyol táncosnőkre emlékezteti. A ruhának selyemből és üvegyöngyökből készült csillogó háló adja meg a jellegzetességet. A hálót ezüstcsipke fűdi be. Üvegyöngyök és az ezüstcsipkék láthatók a bluzon, a karokon és az övön is.

Az újabb öltözékeknek kezd szinte elengedhetetlen kelléke lenni az öv. Az ezüstcsipkét alá szürke selymet helyeznek, hogy a „halott” ruhát elevenítse. Nem a nagyon ideges hölgyek részére eszelték ki ezt a ruhát, mert járásközben zörög csörög, sőt üvegcsörömpölésszerű hangokat is hallat. Persze, nem hiányzik hozzá a Párisban egyre kedveltebbé váló ezüst-cipő és harisnya.

Hatásában nem ennyire ékes egy világos-kék Liberly-selyemből való ujjfajta toalettkészlet a végén! Nos: tökéletesen négyzetes uszályban végződik, amely néhány árnyalattal sötétebb az egésznél. A szoknyán oldalsó fényes, nagy üveggombból hosszú, üvegfonalak kalandoznak szerte. Hasonló gomb látható az ezüsthímzésű blúz közepén, elül a mellen.

Hogy milyen kalap való ehhez a toalettkészlethez? Az anyaga kissé iromba. A nagyon magas alkotmányt fehér rózsgarnitúra öleli körül graciózus, egészen újszerű „kőritésben”. A virágok könnyedén, gyöngén rakódtak be a szalmába és viselőjének minden lépésénél bólogatnak. A kalap Schiller-tafttal van bélelve.

Még néhány szóban megemlékezünk arról a kalapról, amelylyel szenzációt keltezt a viselője. El is keresztelték a pompás kalapot „Illusion” névre. De itt már hadd beszéljen helyettünk előkelő nevű, szeretetreméltó kenyerestársunk, Bede Jób, a turképek írásának mestere, aki így ismerteti ezt a kalapot:

— A teteje egyszerű kúrtó formájú, halványkék fátyollal betapaszttva. Az alja azonban mese. Nagy boltozatu a belső része és a világos boltozaton egy egész szivárványos ég ragyog körbe, teleszöve tarka, élénk színű virágokkal, miként ha egy virágokból való csillagsereg övezné és ezek közül mosolyog elő a bájos asszonyi fej.

Debreczen új nagykölcsoné.

A 17 millió elfogyott.

Roncsik főszámvevő jelentése.

A Debreceni Független Ujság már karácsonyi számában jelezte, hogy a városnak újabb nagykölcson felvételére van sürgős szüksége, mert a 17 millió nagykölcsonból, melyet 1903-ban vettek fel, nem futja az a föltétlenül szükséges számos beruházás, melyek eszközlése immár elodázhatatlanná vált. A nagykölcson csaknem teljesen elfogyott s ha a városrendezés nagy munkáját nem akarják tovább halogatni, meg a többi nagy intézmény megalkotásáról nem akarnak lemondani, akkor újabb hitelművelethez kell sürgősen folyamodnia a városnak.

Roncsik Lajos főszámvevő a tanács mai ülésén számolt be arról, hogy hová lett az 1903-ban felvett nagykölcson. A 17 millióból 211.268 K 98 f maradt. A régi adósságok konvertálására 9.643.634 K 97 f irányoztak elő és ebből csak 7.808 K 46 f maradt. A már megvalósított intézményekre 1.682.372 koronát szántak, ebből 307.047 K 82 fillért fel nem használtak, de a tulkiadás az előirányzatot 91.580 korona 22 fillérral lépte túl. A feltétlenül megvalósítandókra (csatornázás, vízvezeték, vágóhid és kórházbővítés, városház, kulturpalota, fémipari iskola, stb.) 5.395.000 K irányoztak elő, belőle már 683.855 K 20 f ki is fizettek eddig, a többi még meg van, de alighanem lesz rá még — pótköltség is. A kölcson költségeire 33.991 K 03 f volt az előirányzat, de a valóságban 75.967 K 01 f fizettek ki. Az utólagosan megszavazott létesítményekkel (a nyomda új berendezése, a tanyai iskolák építése, a Bészlerház és majorsági földek megvétele, a sámsoni vasut, az új ref. főgimnázium, a villamos-telep kibővítése stb.) 2.088.666 K 20 f irányoztak elő; ebből kifizettek már 995.247 K 67 f; — a tulkiadás 117.383 K 80 f.

A városi tanács mai ülésén csupán tudomásul vette a főszámvevő jelentését, de nem határozott még arról, hogy mekkora legyen az újabb nagykölcson. Ezt csak beható megfontolás és tervszerű számvetések után lehet megállapítani, hogy hosszú időre biztosítva legyen a nagy és gyors megvalósítást követelő városfejlesztési tervek végrehajtásának a fedezete, amely tervek Debreczen város felvirágoztatását célozzák.

Színház és Művészet

A színház műsora.

PÉNTEK: Tolvaj, színmű. — A Góth-pár fellépte. A) bérlet.

SZOMBAT: Ingovány, dráma. — A Góth-pár fellépte. B) bérlet.

VASÁRNAP: Délután Tatárjárás, operett. — Este Iglói diákok, daljáték. Bérletszűnet.

HÉTFŐ: Ingovány, dráma. — A Góth-pár fellépte. C) bérlet.

KEDD: Baccarat, dráma. — A Góth-pár fellépte. Bérletszűnet.

Godowski és Medek Anna. A Zenekedvelők Társaságának ötödik hangversenyén az utólrhetetlen nagy zongoraművészen, Godowskin kívül Medek Anna, a ma-

gyar királyi Operaház egyik büszkesége fog fellépni. A hangverseny iránt megnyilvánult rendkívüli érdeklődésből következőleg, olyan télt házra van kilátásunk, amilyen nem egy-hamar gyűlt össze a Bika-szálló dísztermében. Medek Anna a Goldmark ünnepekre való tekintettel egyik énekszámaának a „Sába királynője” nagy áriáját választotta. Kis-éroe Rainer Frigyes, fővárosi elismert zongoraművész lesz. Godowski Beethoven, Schumann, Liszt és Chopin darabjain kívül egy saját átirata Strauss-va/cert játszik, melyben olyan zongora effectusok vannak, amik messze felülmúlják a képzeletet. Három valcer-témát hallunk egyszerre felcsodálni, mind a hármat tisztán felismerjük, pedig velük egyidejűleg, mint ezüstcsengő és hangzugas, a felső hangok és a bassus ket-tős fogásokban variálják a témákat, a leg-változatosabb színekkel. Szívig ható, gyö-nyörű előadását leginkább a Chopin darab-jaitan élvezhetjük, mert egyike a legtöbb kifejezéssel játszó zongorázóknak. A hang-versenyre péntek déltől kezdve válthatók jegyek Csáthy Ferenc ur zeneműkereskedé-sében 2 és 4 koronáért. Tagok nem fizet-cek. A részletes műsori szombati számunk-ban közöljük.

Góthék vendéglátéka. (A színházi iroda jelentése.) Mi sem bizonyítja jobban a Góth pár népszerűségét, mint az a rend-kivüli érdeklődés, mely fellépésük iránt mu-tatkozik. A pénteki és szombati előadásokra már majdnem az összes jegyek elővételben e-keleek. Pénteken Góthék Bernstein világ-hírű darabjában, a „Tolvaj”-ban kezdik meg vendéglátékaikat; a művészpáron kívül még Gazdy A., Kemény, Lugosi, Mártonfi, Kardos vannak nagyobb szerepben foglalkoztatva.

A karszemélyzet jutalomjátéka. (A színházi iroda jelentése.) Csütörtökön, má-jus 5-én lesz a debreceni szintársulat kar-személyzetének jutalom játéka. Ez alkalom-mal Szigeti József örökbecsű népszínműve, „A vén bakkancos és fia, a huszár” kerül színre. Ez előadásban a legkisebb szerepet is elsőrendű színész játsza.

Repülőgépen Londontól Manchesterig.

180 mértföldes légi ut.

A repülőgépek eddigi távo'sági re-kordjait két szenzációs távröpülés dön-tötte meg a napokban. Az egyik nagy-szabásu légi utat De Caters belga avia-tikus tette meg, aki Mourmelonból Bijonba repült, a másik új rekordot pe-dig ma állította fel az egyik legzseniáli-sabb francia aviatikus: Paulhan, aki a london—manchesteri utat tette meg s ez-zel a Daily Mail 10.000 font sterlinges díját nyerte el. Paulhan szenzációs re-püléséről a következő távirati értesítést kaptuk:

A Daily Mail című angol lap 10.000 font sterlinges díjáért, melyet a pályázati feltételek értelmében az nyerhet meg, aki a 180 mértföldet kitevő london—manchesteri utat 24 óra alatt úgy teszi meg a levegőben, hogy legfeljebb kétszer száll le utközben — ketten versenyeztek: Paulhan francia avia-tikus, aki már több repülőgépversenyen nyert nagy díjakat s Graham White angol aviatikus.

Paulhannak sikerült a 180 mértföldes légi ut megtétele s a sikerét az is növeli-hogy a pályázati feltételekben megállapított kétszeri leszállás szabadságával nem élt.

Paulhan tegnap dé. után 5 óra 22 per kor szállott fel Londonban s 120 mértföld megtétele után 8 óra 10 perkor Lightfield-ben ereszkedett le, ahol meghált. Ma haj-nal 4 óra 9 perkor folytatta légi útját s 5 óra után néhány perocel Manchesterbe ér-

kezett. Mindössze 4 óráig és néhány percig volt a levegőben.

Paulhan a felesége és mechanikusai különvonaton kísérték, mely az aeroplánnal egyidőben indult utnak. Paulhan mindeütt a sícek mentén haladt s tíz perccel előbb jutott Manchesterbe, mint a különvonat. Mikor Paulhan leszállt, félig meg volt dermedve a levegő metsző hidegétől. Elbeszélte, hogy az iszonyú hidegben úgy melegengette magát, hogy erősen kiabált és dalolt. Legrosszabb dolga a felhők közt volt, melyek teljesen átártatták.

Paulhan versenytársa, aki tegnap délután 6 órakor indult Londonból, még nem érkezett meg Manchesterbe.

Az úri fegyver.

Baleset az udvarlás közben.

Különös baleset történt tegnapelőtt *Ér Mihályfalván*. Egy fiatal jegyespár az esti randeun, hogy-hogynem arra kerítette a beszélgetés sorját, hogy milyen a browning-revolver szerkezete s mikor a vőlegény a zsebéből előhuzott browningről szakszerű előadást tartott a menyasszonyának, a veszedelmes fegyver egyszer csak elsült s megsebezte a fiatal leányt.

Tegnapelőtt este nagyobb társaságban voltak együtt *Széchy Giza* tizenhétéves cselédleány és a vőlegénye. Félrevonultak az ablak könyökéhez, hogy kedvükre kibeszélgethessék magukat. A jövő boldogságáról folytatott diskurzusnak azonban csakhamar véget vetett a társaság néhány fiatal-ember tagjának a hozzájuk való csatlakozás. Ezek hallottak róla, hogy a *Széchy Giza* vőlegényének érdekes, új szerkezetű browningja van s arra kérték az udvarló fiatal legényt, hogy mutassa meg a revolvert s magyarázza el nekik annak szerkezetét.

A vőlegényt kellemtlenül érintette, hogy ép a menyasszonyával folytatott diskurzus közben háborgatják s el akarta utasítani a barátait, más alkalomra ígérve nekik a browning-előadást. Most azonban a leány létt nagyon kíváncsi a browningra.

— Sokat hallottam már erről a furcsa úri fegyverről — mondta, mutassa már meg. De vigyázzon, hogy el ne süljön valahogy.

A vőlegény előhuzta a revolvert s hogy véletlenül szerencsétlenség ne történjék, az arra szolgáló rugóval elzárta s aztán a menyasszonya kezébe adta.

A revolver kézzel kézzel járt a társaság tagjai közt s a vőlegény alig győzött a browningra vonatkozó különféle kérdésekre válaszolni. Mikor ismét kezébe került a revolver, nem vette észre, hogy a társaság valamelyik tagja nézegetés közben félretolta a browning zár-rugóját. Menyasszonya felé fordította a revolveresövét s tréfásan mondta:

— No most lelőlek!

A browning elsült s a golyó a leány nyakába fúródott. Szerencsére azonban csak könnyebb sérülést szenvedett a kíváncsi menyasszony, mert a golyó közvetlen a bőr alatt hatolt át s hátul, a leány tarkóján kijött.

A sebesült leányt be szállították a köz-kórházba, ahol rögtön ápolás alá vették. Felépülésében erősen biznak.

HIREK

— **A király Budapesten.** A király Budapestre való utazásának időpontja még nincs pontosan megállapítva. Mint politikai tudósításunkban olvasható, a miniszterelnök azt felelte az érdeklődőknek, hogy a király május 7-ikét követő valamelyik nap utazik Budapestre. — *Bécsből* táviratozzák, hogy *Pálffy Miklós* herceg magyarországi udvarnagya, ma délelőtti meglátogatta *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnököt és a király budapesti látogatásának előkészítéséről tanácskozott vele.

— **Hajdumegye tavaszi közgyűlése.** Hajdumegye törvényhatósági bizottsága május 12-én tartja tavaszi közgyűlését. A tárgyszorozat előkészítése végett az állandó választmány e hó 30-ikán, szombaton ülést tart.

— **A máv. vezetősége a királynál.** Bécsből táviratozzák, hogy öfelsége a mai általános kihallgatások során *Marx János* miniszteri tanácsost, az államvesztek új elnökgazdáját és *Pulszky Garibaldi* miniszteri tanácsost kihallgatáson fogadta.

— **Debreceni honvédtisztek előléptetése.** A hivatalos lap közli, hogy a király a debreczeni 8 honvédtalagezredből *Julier Ferenc* vezérkari századosát *Holócsy Tihamér*, *Gyulay Gábor*, *György Farkas*, *Tarnóczy István* főhadnagyokat századosokká, *Luhtnekkert András*, *Ölinger Béla*, *Bodolay István*, *Murányi Miklós*, *Ertl Ferenc*, *Becsányi Zoltán* és *Erdélyi Béla* hadnagyokat főhadnagyokká nevezte ki.

— **A csatorna építését megkezdik.** A városi csatornahálózat építéséhez a jövő hónapban fog hozzá a vállalkozó *Friedl és Adorján* cég, amely helyet kért a várostól az anyagraktára elhelyezésére. A tanács mai ülésén az építési anyagok elhelyezésére a *Miklós-utca* végén, a vésártéren jelölt ki alkalmas területet.

— **Istentiszteletek az izraelita templomban.** Az izraelita hitközség előjárósága értesíti a tagokat, hogy a május hó 1-én a *Deák Ferenc-utcai* templomban tartandó „*Mazkir*”-ral egybekötött „*Haskoma*” reggel fél 7 órakor, a délelőtti istentisztelet alkalmával a „*Mazkir*” és az azt megelőző hitközségi előjárósági ülés fog kezdődni. — A rendes istentiszteletek ideje további intézkedésig a következő: Pénteken este fél 7 órakor, szombaton délelőtti 9 órakor, délután 5 órakor, köznapokon reggel 6 órakor, este háromnegyed 7 órakor.

— **A magyarországi királygyakorlatok.** Az idei királygyakorlatok szeptember első felében *Sáros és Zemplén* megyék *Galicfalva* határos részén, főleg *Bártfán*, *Tapolyahanuszfalván*, *Szemelye* és *Varannó* környékén lesznek. A király főhadiszállását vagy *Bártfára* vagy *Varannóra* helyezik. *Sáros* megye alispánja felterjesztést intézett az utak megjavítása és tökéletes rendbehozatala miatt. A hadgyakorlatokat előkészítő bizottság: *Konrád* vezérkari főnök és öt vezérkari tiszt április 25-én automobilon *Bártfára* utazott és két napig tereptanulmányokat végeztek.

— **A városi árvaszék a Csapó-utcán.** Jelentettük már, hogy az árvaszéket a város a városházáról a jövő hónapban a *Csapó-utcai Knoll-féle* házba telepíti. A ház ebből folyólag gyökeres átalakításokra lesz szükség, amely átalakítási munkálatokra a tanács megadta a felhatalmazást a mérnöki hivatalnak. Az árvaszék a jövő hónapban költözik át új helyiségébe.

— **Hajduböszörmény iskolái.** A közoktatásügyi kormány 16 városbeli és tanyai községi iskola felállítását követelte *Hajduböszörmény* városától. Tegnap délelőtti *Somossy Géza* polgármester vezetésével *Hajduböszörmény* város négytagú küldöttsége arra kérte *Zichy János* gróf minisztert, hogy mivel az itteni felekezeti iskolák elég számmal vannak és a város is nagyobb támogatásban

részesíti őket, ne kívánja a községi iskolák felállítását. *Zichy* gróf miniszter melegen fogadta a küldöttséget és megígérte, hogy egy miniszteri tisztviselővel helyszíni szemlét tartat és a kérelmet jóakarattal intézi el. A küldöttség ezután *Serényi Béla* gróf földmivelésügyi minisztert kereste fel, hogy a városrőn létesített állami facsemete-kertet ne helyezze el, amit a miniszter megígért.

— **A csendőrség és az ellenzéki lapok.** Egyik fővárosi ellenzéki reggeli lapnak többek közt a csendőrök feje is fáj. Hírül adja ugyanis ez az újság, hogy a kormány a csendőrséget eltiltotta az ellenzéki lapok olvasásától. A csendőrök bizonyára nagyot néztek rajta, hogy ezek a mérges pesti urak, akik máskor ugyancsak nekiszaladnak a csendőröknek, most egyszeriben sajnálni és szeretni kezdik őket s követelik, hogy ne vonják meg a derék szuronyhordozóktól az ő mindennapi krajcáros újságjukat. Igazán megható ez az ellenzéki csendőr-érdekekre való vigyázás. Megható pedig annál is inkább, mert a csendőröknek, mint a Bud. Tud. illetékes helyről erőt cáfolata kijelenti, egyáltalán nem tiltották el az ellenzéki lapok olvasását. Hiszen azt talán még azok a pesti urak se hiszik, hogy egy-két élmélygős, ellenzéki frázisnak épen a csendőrökre legyen olyan veszedelmes hatása! De hát honnan is ered a panasz? *Kossuth Ferenc* leibzurnálja az, melynek eszébejutottak a csendőrök. A csendőrök ugyanis mostanában egyre-másra beszünteték a Budapest előfizetését s ezt a tényt magyarázzák furcsa jajszavakkal a kormány terhére *Kossuthék*. Persze, amikor a koalíciós kormány ráparancsolta a csendőrökre lapra való előfizetést, akkor a „*Budapest*” nem panaszkodott hivatalos terror miatt.

— **Erős fagy Hadházon.** Hajduhadházi hírlap jelentik, hogy ott a határban tegnap éjjel erős fagy volt, mely különösen a szőlőkben óriási károkat okozott.

— **Öngyilkos mérnökjelölt.** Budapesti tudósítónk táviratozza: *Hauschild Géza* 25 éves földmívelésügyi miniszterium műszaki gyakorló ma öngyilkosságot követett el. Ma délelőtti volt *Hauschild* utolsó mérnöki szigorlata, melyen elbukott. Az elkeseredett fiatalember otthon egyenesen a fürdőszobába ment s revolverével többször magára lőtt. A revolver kétszer egymásután csüörtököt mondott. A csettetések zajára az alig két hónapja házasságba lépett *Hauschild* fiatal felesége berohan; a fürdőszobába. *Hauschild* épen ebben a pillanatban emelte harmadszor halántékához a revolvert, mely esutal el is sült. A fiatal mérnökjelölt azonnal meghalt. Levelet nem hagyott hátra *Hauschild* Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

— **Ünnepelt vasuti alkalmazott.** A máv. debreczeni gépjavító műhely alkalmazottai a műhely egyik érdeműs tagjának, *Martsik József* főművezető tiszteletére 25 éves szolgálati alkalmából, f. hó 30-án este 8 órakor, a „*Bika*”-szálló dísztermében jubiléris ünnepélyt rendeznek. Az ünnepély iránt már eddig is nagy az érdeklődés, úgy, hogy előreláthatólag 300-on felül lesz a résztvevők száma.

— **Az Arany-Bika Mulató megnyitása** vasárnap, május 1-én lesz, mely iránt a közönség eddig is óriási érdeklődést tanúsít. A negyszabású és igazi nagyvárosi jellegű mulatóhely műsora számára a legelső rangú attrakciókat szerződtette *Németh András* igazgató. Így a többek között sikerült rövid vendégzereplésre *Sisters Mignon*, *Mona And Doris* angol táncosnőket megnyernie, kik a kontinens legelső színpadain óriási diadalokat arattak s kikről a külföldi sajtó egyhanguan konstatalta, hogy utólréhetetlen művésznők a maguk nemében. A mulató komikusa *Ujvári Károly* lesz, ki

pompás, új, sláger kuplékkal kezdi meg működését. Az előadások este 9 órakor kezdődnek. I. hely 1 korona 50 fillér, II. hely 1 korona. Jegyek Antalffy József jegyirodájában előre válthatók.

— **A pénzügyi palota és a kulturház helye.** A tervbe vett pénzügyigazgatósági palota és a kulturház helyének kijelölése már régóta gondot okoz a városnak. Ujabban az a terv merült föl, hogy a pénzügyi palotát a Komáromy és Bészler-házak felkérése építsék. A tanács a mai ülésén a bizottságba, melynek Faust Elek pénzügyigazgató is tagja, Vecsey Imre főjegyzőt, Aczél Géza főmérnököt és Szilágyi Imre bizottsági tagot küldte ki. — A tanácsülésen szóba került a kulturház építésének ügye is, mely szintén sürgős megoldást igényel mert a halogatással a város az állam 300.000 koronás hozzájárulását kockáztatja.

— **Éjjeli portás felvételük a Központi szállodában.**

— **Százhárom éves ember halála.** Tésón ma meghalt Vorom János gazda ember 103 éves korában. Vorom résztvett a szabadságharcban és több sebet is kapott.

— **Megszüntetett debreczeni postagyűjtőhely.** A nagyváradi posta- és táviratigazgatóság értesített bennünket, hogy Debreczenben a Miklós-utca 1. számú házban működő Debreczen 2. számú postai gyűjtőhelyet április hó 30 ikán véglegesen megszünteti.

— **A kolozsvári szerelmek és a képviselőválasztás.** Kolozváron erre a kérdésre felel meg a kortesvers, a melyet Bánffy Miklós gróf kortesei készítettek:

Ha a kapunk elé kiülök,
A babámmal szembe kerülök.
Eszendőre már egy pár leszünk,
Ha Bánffy Miklós lesz a követünk.

Gyönyörű kilátás arra az esetre, ha Bánffy Miklós gróf képviselő lesz. Megválasztásának a szerelem törvényesítésének feltétele s a házassági hírek szaporodása jár nyomában. Csak olvassa a jeleket a költeményben a sorok közé rejtett célzás megvalósítását.

— **Óriási orosz tolvajlás.** Moszkvából táviratozzák: A napokban óriási tolvajlásnak jöttek a nyomára, melyet a patriarkatusi kincstár kárára követtek el. Ott őrzik a görögkeleti egyház legnagyobb kincseit, melyeknek nemcsak ékszerértékük, hanem történelmi jelentőségük is rengetek. A kincsek legnagyobb részét ellopták s a drágaköveket ásvaggal helyettesítették. Az elloptott kincsek között van Kyrillovna Natália cárnő egy egyszerű ajándéka is.

— **Köszönetnyilvánítás.** Kupfer Jenő ur dr. Hegedűs József ur elhalálozása alkalmából koszorúmegváltás címén 10 koronát juttatott az izr. szent egyház pénztárába, mely összeget köszönettel nyugtázt az izr. szent egyház elnöksége.

— **Sikkasztó pincér.** Karcza Sándor Varga-utcai lakos urasági inas feljelentette Eisenberg István kisegítő pincért, hogy két aranygyűrűjét és zálogcéduláját elsikkasztotta. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Ruhaszállítások a hadsereg részére.** A kereskedelmi miniszter megküldte a debreczeni kereskedelmi és iparkamarának a közös hadsereg részére szükséges és az 1910. évi szállításra eddigelé megrendelt s esetleg mint többlet szükséglet gyanánt még felmerülhetős bőrrémű, ruházati és felszerelési cikkek után fizetendő átvetteli egységek jegyzékét. Az érdeklődők a kamaránál megtekinthetik.

— **A nap halottal.** A debreczeni állami anyakönyvi hivatalnál ma a következő haláleseteket jelentették be: Gutti Gábor ref. 17 napos, Dári István ref. 78 éves, Kiss Sándor g. kath. 17 hónapos, Balogh Bálintné ref. 40 éves, Györfi Ferenc ref. 80 éves, Tóth Gáspárné Notárna Zeuzsanna ref. 81 éves, Dalí Zsófia ref. 60 éves, Nagy Juliánna ref. 20 éves, Vértési György ref. 42 éves,

Kiss Mihályné Geréb Mária ref. 37 éves, Orosz Ferenc r. kath. 7 hónapos, Borisz László g. kath. 16 napos, Bíró Gyula r. kath. 7 napos, Csáky Sándorné Szabó Zeuzsanna ref. 32 éves, Dr. Hegedűs József izr. 31 éves, Juhász Józsefné Molnár Erzsébet ref. 60 éves, Illyés Gábor ref. 62 éves, Jánki Lászlóné Bészerményi Juliánna ref. 58 éves, Kocsis András ref. 1 hónapos.

— **A Néptakarékpenztár mint szövetkezeti Piac-utca 75. sz. a.** életbiztosítással kapcsolatos hosszú lejáratu könnye visszafizethető kölcsönöket nyújt.

— **Vendéglősök figyelmébe.** Zenélőszekrény pénzbedobással nótól és zenekartremek hanggal, részletre Schwartznál a városházával szemben.

— **Nyári menürend** 40 fillérét kapható Aczél antikváriumában.

— **Mindenféle cukorkák,** legfinomabb csokoládé desszertek legolcsóbban szerezhetők be, cukorkagyár városi üzletében, Főtéren, Tisza-palota.

— **Májusi költőzködése** előtt adja el könyveit Aczél antikváriumában. Telefon 575

Foulard-selyem

1 kor. 15-től méterenként blousoknak és ruháknak Franko és már elvámolva házhoz szállítva. Gazdag mintaválaszték azonnal. Selden Fabrik. Henneberg, Zürich.

FŐVÁROSI BAZÁR

Debreczen, Simonffy-utca 1. sz. Bérpalota

Regény-Csarnok.

Fényes házasság.

(59.) Irta: Vértési Arnold.

Fakó alakok bujkálnak ki lézenve a roncsolt fatáblákkal tetémogatót boltokból, szarítani kirakott rongyos fehér ruhák lógnak ki a hajdani paloták ablakaiból, büzhödt, zöldes pocsolva veszi körül az Este hercegek roppant várkastélyát, de a boldog fiatal nő rasyogó szemei csak a régi fényt látják, a régi nagyságot, a csillogó fajdelmi udvart, a lovagokat, a dalnokokat, az urnőket, a z'szlók lobozását, a trombiták rivalgását, a harci játékokat s költői lekesedés és pajkos jókedv közt lebegve, nevetve karcolja oca a maga és a férje Ariosto szobájának falára.

Majd Bologns zajos utcaján járnak-kelnek, fülhasító zsvaj közt, esőrómpólve vágatnak előttük az apró kocsi apró lovaikkal a kis kavicsokból rakott kövezeten, az emberek ostarokat patogatják, a lovak csöngettyűiket rázzák, a szép fiatal nő mosolyog és örül e zsvajnak, mint valami kis gyermek.

Mintha mind az az öröm, a mi kis gyermekora óta lelkében elfojtva maradt, most valami varázs illetésre egyszerre föltámadt volna. Kiismerne rá e vidáman kacagó, szökdező fiatal nőben a komoly, büszke Kompolthy Lenkére? Mintha lelke valami dermesztő, zsibbasztó páncélt rázott volna le magáról. Férje baráulva, elragadtatva ölelte magához.

A nagyapa csak a leveleket olvassa Flórenczből, Fómából, Nápolyból, csak a betűk közt keresgéli unokája képét és nem találja. Idegen hang ez itt a levelekben, egy vig, dévaj gyermek hangja, ki a carneval alatt fölöltözik álarcos costumebe, berizporozza a férjét és ott kocsiásik vele a virág és bonbonzapor közt, a hol a többi bohó nép.

Az tán egy csöndes városba mennek, egy nagyon csöndes városba, hol magas köpait közé szorítva folydogál a sárga Arno és meleg déli szél jön a tenger felől. Kibérelnek egy gyönyörű kis házat a város falain kívül s berendezkednek, mintha örökké itt akarnának maradni. Egy kocsiát is vesznek két kis kövér toscanai lóval és Lenke lovat hajtani tanítjo férjét.

A szöke kis angol fiuk a sétatéren s a fekete szemű olasz nők minden nap látják őket ott kocsiázni. Majd az asszony tartja

a gyepőt s olyankor, mikor az asszony tartja, úgy látszik, mintha a kis kövér lovak kényesebben rázogatók tolbokrétás fejkét. A fiatal pár nevet rajta s olyan gyönyörködve néznek egymásra, hogy rémelyik tüzes véru sétáló hölgy azt hiszi, most mindjárt megölelik egymást ott a kocsiiban.

Talan nem is sok híjja, mert álig száltak le, alig csapódott be mögötük a kert ajtaja, a férj szorosabban magához vonja fiatal nejét s csaknem az ölében viszi föl az emeletre. Ott állnak az ablaknál, egymást átölelve s a félig nyitott zöld redőnyök közt lenéznek a sétatérre, hol a buja zöld főben mezei virágokat lépnek a gyermekek s egy szegény öreg német nevelőné egy gallyas kát tör egy babrifáról. Mezitlábos fucskák virágbr. tákat kínálnak az idegeneknek s egy zsoldot kérnek olyan mosolyogva, hogy az ember kettőt ad nekik. Az Arno sárga habjain kisebb-nagyobb bárkák usznak tömördek cserépedényvel s tul a vizen a Castello kormos falai emelkednek és egy-egy lomha fickó hever a napon.

Gyönyörű me'eg februári nap. A két kövér márvány oroszlánt, mintha vajból volnának, szinte félti az ember, hogy elolvadnak ott lent a ház előtt a lépcső alján. A barackfák virítanak a kertben az ablak alatt s a mint az ifju nár a tu'só oldalra fordul, az egész Arno völnye olyan, mint egy végtelen kert, sárga repceföldök közül barackfák rózsaszín virágai látszanak ki, a szőlővesszőt kötöztetik egyik fától a másikig, a kinyitott ablakokból leányok danolása s a rokka pörgése hallatszik. Fák házak követik egymást, a meddig csak a szem elláthat, sötét narancsfák barna kőfalakra támaszkodva, itt-ott egy-egy magányos ódon templom tornya, egy-egy sötét ciprusfa, hátul a Monti Piséni kéklő csucsa, az egész táj fölött a derült, tiszta nyájas égbolt.

Sokáig nézik a bájos tájt, aztán egymás karjaiba hullnak. A kinyitott ablakokon behat a tavasz üde levegője. Csilingel a sok csöngettyű, a mint a városból hazatérő falusiak a ház előtt elhajtának, azután egy perozre csöndesség lesz csak egy jókedű vén olasz fútyórészése hallatszik, ki a deszkaegyenes utat kapargatja.

A csönd, a nyugalom, a vidámság, a boldogság képe mindenfelé.

(Folytatjuk)

Gabányi Sándor

szénraktára

1910. évi május 1-től

Csapó-utca 28. szám.

Közgazdaság.**Ingatlan forgalom.**

Özv. Szabó Ferencné Pella Lidia veszi a debreczeni 6724. sz. tjkvben foglalt 365 négyszögöl homokkerti szőlőt Bakkei Györgytől 5300 koronáért.

Rácz Szabó Sándor és neje Nagy Erzsébet veszik a debreczeni 9864 sz. tjkvben foglalt 300 négyszögöl házhelyet Nemes Sándor és nejétől 1000 koronáért.

Kütsővek, vízvezetési csövek

horgonyozva és feketén,
csatorna-rostélyok, KUT-
KAGYLÓK, zabló-csészék.

Vasgerendák, tető-lemezek

horgonyozott és fekete
vaslemezből, asfalt, kát-
:: rányos lemezből ::

Sesztina Lajos

cégnél, Piacz-utca 23.

Fazekas Imre

Villanyvilágítási és
erőátviteli
vállalata

Debreczen, Piacz-u.77.

Ujdonságok

Női kosztüm szövetekben,

Francia Delainekben,

Ruhavásznak és Zeffirekben

nagy választékban kaphatók

Szabó Lajos Fiai

cégnél,
DEBRECZEN, Rózsater.

**Óvd
a feleséged.**

A képekönnyvet nagy
gyermekájdás ellen és
több ezer köszönőlevéllel
teljes névvel, diákrétió
mellett küldi 90 fill. ma-
gyar bélyeg ellenében
Frau A. KAUPA,
Berlin Sw. 289,
Lindenstr. 51.

Szegénysorsu

nők és férfiak
biztos keresztet
hez juthatnak.

Czím a kiadóban!

Ara K 2.50 és K 5.

Kapható gyógyszerárak drogeriákban, illatszer és fodrász üzletekben. — Gyári raktár:
M. Hoffmann & Co. Tetschen a/E.

6076—1910. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város a területén folyamatban levő kataszteri munkálatokhoz szükséges

terméskő fixpontok szállítására

zárt ajánlati versenyt hirdet.

Szállítandó egyezeröttszáz darab 0.25 m. négyszög keresztmetszetű, 0.90 m. hosszú és kettőezer darab 0.20 m. négyszög keresztmetszetű 0.60 m. hosszú terméskő fixpont.

A fixpontok részletes rajzai a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A fixpontok gánóczi, piski, haraszti vagy ezekkel egyenlő minőségű kemény mészkőből készitendők.

Ajánlat csakis a város által kiállított ajánlati úrlapon tehető. Az ajánlati úrlapok, valamint a szállítási feltételek, a kövek rajza a városi mérnöki hivatalban 1 koronáért darabonként megszerezhetők a hivatalos órák alatt.

Az ajánlatok lepecsételt borítékban „Ajánlat kataszteri felmérésekhez szükséges kő-fixpontok szállítására” felirással ellátva Debreczen sz. kir. város polgármesteri hivatalába **1. évi május hó 10-én d. e. 10 óráig nyújtandók be** és ugyanaznap d. e. fél 11 órakor a városháza nagytermében fognak nyilvánosan felbontani.

Minden egyes ajánlattevő tartozik ajánlatához egy darab mintakövet csatolni 10/10/10 cm. méretben.

Az ajánlat beadása előtt tartoznak ajánlattevők az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzt f. évi május hó 10-én d. e. fél 10 óráig a városi házipénztárnál letenni és az erről szóló elismervényt az ajánlathoz csatolni.

Elkészve beadott, vagy a feltételeknek meg nem felelő távirati és utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig maradnak kötelezettségben.

Debreczen sz. kir. város fentartja magának azon jogot, hogy az ajánlatok közül szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a szállítást más uton biztosíthassa.

Debreczen, 1910. évi április hó 25-én.

A városi Tanács.

Országszerte hira járja:

A Keil-Lakk-nak nincsen párja,
Pompás fényben a padló,
„Keil-Lakk” amellet olosó,
A ki egyszer ilyet használ,
Többet mást nem tűr a háznál.
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz, mint a márvány,
Ha „fehér „Keil-Lakk”-ot veszünk,
S vele mindent jól befestünk.

Konyhabutor, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk” azurkék,
Kerlibutorot fessünk zöldre,
Gyermekeknek öröme.
„LeilLakk”-ból van minden szín,
Kék, piros, zöld-rozmarin,
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott Keil-Lakk!

Mindenkor kaphatók:

KONTSEK GÉZA cégnél Debreczen.

Legjobb a Békési Róza „Csont” szappana.

